Автор: Unsvet
08.01.2019 09:55 - Обновлено 08.01.2019 10:37

Костел Святого Архангела Рафаїла знаходиться в селі Широколанівка Веселинівського району Миколаївської області (вул. Центральна, 98). Храм не діє, в аварійному стані.

Костел, побудований в класичному стилі, був освячений 13 жовтня 1896 р. єпископом Церром. Будова довжиною 45,8 м і шириною 31,3 м, висота шпилю — 8,5 м, апсида була на схід. Масивна 34-метрова башта була включена до церкви. У дзвіниці були чотири звукові жалюзі і склепінчаста стеля. Хрест на золотому куполі було видно здалеку. Зовнішні стіни та башти були прикрашені фризами. Грубий склад церкви коштував громаді 26 000 рублів. Вапняк був гарної якості, з кар'єрів навколо Ландау (нині — Широколанівка).

Апсиди з боків, квадратний під'їзд та тригранний фронтон розташований вище, а також пілястрові смуги на довгій конструкції, на башті з капітелями — це елементи стилю Ренесанс. Дах башти та довгої конструкції були покриті листовим металом. З обох боків було два портали та шість вікон; в святилищі було два вікна. Інтер'єр був спроектований

як святиня з дерев'яною підлогою коричнево-червоного кольору та стелею з дерев'яними панелями. Власність церкви була огороджена, навколо були посаджені дерева.

Органістами церкви до 1914 року були: Каспер Джагер, Майкл Рійдінгер, Рохус Бом, Рафаель Штайн та Майкл Стольц. Викладачі релігії: пастор К. Рехерт, А. Гаал та С. Бохм.

З приходом до влади більшовиків розпочалася боротьба з церквою та переслідування духовенства. Восени 1934 р. під час показового суду дванадцятеро священиків сіл району Карла Лібкнехта були оголошені політичними ворогами. Судовий процес відбувся в новому кінотеатрі, який навіть не був завершений. Антон Хоффманн (Ландау), Майкл Кьолер (Шпейер), Валентин Грейнер (Катеринеталь), Йосип Крушинський (Карлсруе), Рафаель Лоран (Сульц), Майкл Мерлінгер (Раштадт), Антон Фроліх (Мюнхен), Пітер Айзенкрейн (Блюменфельд) та інші були визнані ворогами народу і шпигунами, засуджені та заслані до Сибіру. Після 1934 року всі храми в німецьких поселеннях району були закриті і використовувалися як складські приміщення, а в кращому випадку — клуби або танцювальні зали. Костел у Ландау використовувався як зал для засідань. Дзвони були скинуті, а шпиль — розірваний. У храмі була побудована пружинна дошка для парашутистів. Релігійне життя в Ландау було повністю знищено до 1941 року.

У 1961 році приміщення храму стало навчальним корпусом Широколанівського СПТУ №33. На першому поверсі знаходилися вестибюль, кухня і їдальня для учнів. З вестибюлю у північній частині були двері в приміщення на другий поверх, куди вели круті сходи. На другому поверсі в східному крилі знаходилися кабінети агрономії, суспільствознавства, початкової військової підготовки, сільськогосподарських машин. В західній частині знаходилися приймальня, кабінети директора та завуча. На початку 80-х років був збудований новий 3-поверховий навчальний корпус. Старий корпус (храм) ще деякий час використовувався як навчальний. Після 1991 р. його використовували як майстерню для автомобілів і тракторів. Нині будівля костелу знаходиться в аварійному стані. Дах із східної частини розібрано, всередині — купи мотлоху та сміття. Збереглася лише підлога в тій частині, де були вестибюль та зала їдальні, оскільки прохід з кухні замуровано і зайти в цю частину приміщення можна лише через зачинені парадні двері або вікна першого поверху. На другий поверх зараз дістатися немає можливості, оскільки сходи знищені. Костел з кожним роком все більше руйнується, оскільки знаходиться на балансі Широколанівського СПТУ (тепер Надбузький ПАЛ), а коштів на ремонт і реставрацію немає.

Духовенство костелу в Ландау

У костелі Святого Архангела Рафаїла за весь період його функціонування служили 21 священик. Нижче мова йтиме про двох останніх — Валентина Грейнера і Антона Гофмана.

Валентин Грейнер (Valentin Greiner) був священиком в Ландау в 1895-1914 рр., засновником училища для дівчаток і будинку для бідних. З 1920 року до закриття церкви в 1934 році він був священиком у Катеринеталі. Через похилий вік і майже повну сліпоту його не було вислано до Сибіру, як інших обвинувачуваних священиків на суді 1934 року в

Ландау. Валентин Грейнер жив в Катеринеталі до нацистської окупації (серпень 1941 року), потім повернувся до Ландау і був священиком з 1941 по 1943 рр. Восени 1943 року отець Грейнер помер і був похований в Ландау недалеко від костелу. Його поховали поряд з єпископом М. Глейзером, уродженцем Ландау.

Антон Гофман (Anton Hoffmann) народився в 1897 р. у с. Лейстерсгаузен біля містечка Гальбштадт Катеринославської губернії у хліборобській родині. Закінчивши у 1921 році духовну семінарію Тираспольської єпархії РКЦ, що з 1918 р. діяла в Одесі, працював дяком в костьолі с. Александрівка біля Джанкоя. У 1923 році єпископом Церром був висвячений на священика і призначений настоятелем костьолу в колонії Ландау Карл-Лібкнехтського району на Миколаївщині.

3 грудня 1934 р. Карл-Лібкнехтським райвідділом НКВС УРСР патеру А. Гофману було пред'явлено звинувачення за ст. 54-4 КК УСРР і того ж дня його було замкнено в камері раймілиції. 7 грудня 1934 р. прокурор Карл-Лібкнехтського району санкціонував арешт, а 11 грудня священика відправили до Одеської тюрми.

На допитах найчастіше йшлося про листування патера із закордонними добродійними організаціями про надання допомоги його парафіянам, які в 1933 році потерпали від голоду. Антон Гофман свідчив, що в 1932 р. в його парафії померло понад 40, а в 1933 р. – 130 осіб (загальна чисельність населення с. Ландау не досягала й 3 тисяч). Окрім того, близько 60 родин колоністів виїхало «в зв'язку з важким матеріальним становищем в пошуках заробітку». Священик вказав, що зростання смертності та міграційних настроїв виникло серед його парафіян «на ґрунті продовольчих труднощів». Ховаючи небіжчиків, він на власні очі бачив, що вони померли від голоду. Тому в 1933 р. він та багато мешканців колонії Ландау сприйняли грошові перекази з Німеччини та від Міжнародного Червоного Хреста як порятунок від вірної смерті. На початку 1934 р. із радянської преси стало відомо, що «Німеччина запровадження допомоги використала з метою дискредитації СРСР і мобілізації громадської думки проти Радянського Союзу» і що «діяльність римо-католицького духовенства Карл-Лібкнехтського району [...] сприяла фашизму в Німеччині в агітації проти Радянського Союзу».

3 квітня 1935 р. одеською облпрокуратурою до суду був поданий звинувачувальний висновок у справі римо-католицького духовенства Карл-Лібкнехтського району. Патеру А. Гофману, а також генеральному вікарієві РКЦ на півдні України Й. Крушинському та священикам І. Таубергу і Р. Лорану було поставлено у вину насамперед те, що ці священики в 1933 році сприяли отриманню допомоги з-за кордону для мешканців німецьких колоній.

28 квітня 1935 року справу німецьких патерів розглянула спецколегія Одеського облсуду, ухвалою якої всім обвинувачуваним було призначено покарання. А. Гофмана було засуджено за ст. 54-4 і 54-7 КК УССР до 10 років ув'язнення у ВТТ. 29 травня 1935 року Верховний суд УССР відхилив касаційну скаргу засудженого і його було відправлено до Бамлагу (Хабаровський край). У таборі його знову було заарештовано і 28 листопада 1937 року засуджено до найвищої міри покарання. Вирок виконано 27 грудня 1937 року. Реабілітовано А. Гофмана як жертву політичних репресій згідно з

висновком Генеральної Прокуратури України від 30 жовтня 1992 року.

{joomplu:2075}{joomplu:2076}{joomplu:2077}{joomplu:2078}

{joomplu:2079}{joomplu:2080}{joomplu:2081}{joomplu:2082}

{joomplu:2083}{joomplu:2084}{joomplu:2085}{joomplu:2086}

{joomplu:2087}{joomplu:2088}{joomplu:2089}{joomplu:2090}

{joomplu:2091}{joomplu:2092}{joomplu:2093}{joomplu:2094}

{joomplu:2095}{joomplu:2096}{joomplu:2097}{joomplu:2098}

{joomplu:2099}{joomplu:2100}{joomplu:2101}{joomplu:2102}

{joomplu:2103}{joomplu:2104}{joomplu:2105}{joomplu:2106}

{joomplu:2107}{joomplu:2108}{joomplu:2109}{joomplu:2110}

{joomplu:2111}{joomplu:2112}{joomplu:2113}{joomplu:2114}

{joomplu:2115}{joomplu:2116}{joomplu:2117}{joomplu:2118}

{joomplu:2119}{joomplu:2120}{joomplu:2121}{joomplu:2122}

{joomplu:2123}{joomplu:2124}{joomplu:2125}{joomplu:2126}

{joomplu:2127}{joomplu:2128}{joomplu:2129}{joomplu:2130}{joomplu:2131}

Комлєва Н. М. Костел Святого Архангела Рафаїла (с. Широколанівка) / Н. М. Комлєва. — с. Широколанівка, Веселинівський район Миколаївської області, 2018.